

Turvallista hoitoa lääkeannostelijalla

Tietoa potilaalle ja läheisille

Tämä esite kertoo lääkeannostelijasta.

Esite kannustaa sinua kysymään lisätietoa kaikista niistä asioista, jotka askarruttavat mieltäsi. Lisätietoa:

www.terveyskyla.fi/palliativinentalo

Mikä on lääkeannostelija?

PCA (Patient Controlled Analgesia) -lääkeannostelija on helposti ohjelmoitava, pienikokoinen, mukana kannettava laite. Lääkäri antaa määräyksen annostelijassa käytettävistä lääkkeistä ja annostuksesta.

Lääkeannostelija oireiden hoidossa

Lääkeannostelijaa käytetään palliativisessa hoidossa helpottamaan sairaudesta johtuvia oireita, kuten kipua, pahoinvointia ja hengenahdistusta tai henkistä ahdistuneisuutta. Lääkeannostelijaa aloitetaan käyttämään, kun lääkkeen ottaminen suun kautta vaikeutuu esimerkiksi taudista johtuvien nielemisvaikeuksien, hankalan pahoinvoinnin, suolen tukkeutumisen tai tajunnantason laskun vuoksi. Lääkeannostelija on hyvä vaihtoehto silloin, kun kivunhoito muilla keinoilla on riittämätöntä. Lääkeannostelijan avulla voidaan annostella useita lääkkeitä samanaikaisesti.

Lääkeannostelijan käyttö on turvallista

Oireita on turvallista hoitaa lääkeannostelijalla. Lääkkeitä voidaan annostella ihonalaisesti tai suonensisäisesti. Ihonalaisessa annostelussa pieni kanyyli laitetaan olkavarren, rintakehän tai reiden alueelle pistopaikkaa vaihdellen.

Laite annostelee lääkkeen tasaisesti, jolloin lääkeainepitoisuus elimistössä pysyy tasaisena. Lääkeannostelijassa käytettävät lääkkeet ja annostuksen sekä annostelureitin määrää aina lääkäri.

Potilas itse tai läheinen voi antaa nappia painamalla lisäannoksen lääkettä. Lääkeannostelijan lukitusajaksi rajaa lisäannosten ottamisen, jolloin lääkettä ei voi saada liikaa. Äkillisiin kipukohtauksiin,

kuten läpilyöntikipuun, saadaan nopea lievitys ja vältytään toistuvilta pistoilta. Läpilyöntikipu voi ilmetä levossa tai liikkumisen tai muun ärsykkeen aikaansaamana. Hoitajat seuraavat potilaan vointia ja lääkehoidon riittävyttä.

Lääkeannostelijassa käytettävät lääkkeet

Lääkeannostelijalla voidaan annostella kipu- ja pahoinvoinnin ehkäisyyn tarkoitettuja lääkkeitä sekä hoitaa limaisuutta, ruuansulatuskanavan eritteitä ja levottomuutta. Vaikeaa sydämen vajaatoimintaa sairastavan oireita voidaan helpottaa käyttämällä lääkeannostelijassa nesteenpoistolääkettä.

Saattohoidossa tarvitaan joskus levottomuutta ja ahdistuneisuutta lievittävää lääkehoitoa. Jos oireet ovat hyvin vaikeat, eikä niitä saada hallintaan muilla keinoin, voidaan antaa rauhoittavaa lääkitystä niin, että potilas saa nukkua päivälläkin niin halutessaan. Potilaan tilaa ja vointia seurataan säännöllisesti.

Käsityksiä vahvoista kipulääkkeistä

Vahvoin kipulääkkeisiin kuten Morfiiniin tai Oxanestiin liittyy usein pelkoja, jotka saattavat estää tehokasta oireiden hoitoa. Usein voimakas kipu tai muu elämänlaatua heikentävä oire vaatii jatkuvan lääkityksen. Riippuvuuden kehittyminen ei ole ongelma hoidettaessa sairauden aiheuttamia oireita.

Yksi vahvojen kipulääkkeiden käyttöön liittyvä pelko on hengityslama. Kun lääkettä annostellaan oikein ja valvotuissa olosuhteissa, hengityslama on harvinainen. Valvotulla kipulääkkeiden käytöllä ei ole todettu olevan vaikutusta potilaan elämän pituuteen.

Hyvällä kipujen ja muiden oireiden hoidolla voidaan turvata mahdollisimman hyvä hoito elämän loppuun asti. Lisätietoa vahvoista kipulääkkeistä saat hoitohenkilökunnalta sekä Tietoa opioidi-kipulääkityksestä -esitteestä.

Tärkeitä puhelinnumeroita:

Alkuperäinen lähde: Siun soten palliatiivinen keskus.

Lähteet:

Kannen kuva: Steripolar

Palliatiivinen hoito ja saattohoito Käypä hoito -suositus.

T. Saarto, J. Hänninen, R. Antikainen & A. Vainio. Palliatiivinen hoito.

www.valvira.fi (Kivun hoito 28.5.2020)

www.terveysportti.fi

www.steripolar.fi

Oppaan ovat muokanneet Tiia Koivisto ja Niko Rantala 13.3.2023.